

II

(Незаконодателни актове)

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 16 септември 2010 година

относно проверките за истинност и годност и за връщането в обращение на евробанкноти

(ЕЦБ/2010/14)

(2010/597/ЕС)

УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 128, параграф 1 от него,

като взе предвид Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (наричан по-долу „Уставът на ЕСЦБ“), и по-специално член 16 от него,

като има предвид, че:

- (1) Член 128, параграф 1 от Договора и член 16 от Устава на ЕСЦБ предоставят на Европейската централна банка (ЕЦБ) изключителното право да разрешава емитирането на евробанкноти в рамките на Съюза. Това право включва правомощието да предприема мерки за защита на сигурността на евробанкнотите като платежно средство.
- (2) За защитата на сигурността на евробанкнотите и извършването на надлежно откриване на фалшиви банкноти, евробанкнотите в обращение трябва да бъдат поддържани в добро състояние с цел осигуряване на тяхната лесна и надеждна проверка за истинност, поради което евробанкнотите трябва да бъдат проверявани за годност. Освен това евробанкноти, които пораждат съмнение, че са фалшиви, трябва да бъдат бързо откривани и предавани на компетентните органи.
- (3) Член 6 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 г. за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране ⁽¹⁾ възлага

поначало задължението на кредитните и на другите съответни институции да изтеглят от обращение всички евробанкноти, които са получили и за които знаят или имат достатъчно основания да вярват, че са фалшиви.

- (4) За установяване на еднакви стандарти относно връщането в обращение на евробанкноти ЕЦБ публикува през 2005 г. рамка за обработка на банкноти за последваща употреба, която въведе общи правила и процедури относно проверките за истинност и годност на евробанкноти ⁽²⁾ и оперативни стандарти за банкнотобработващите машини. Впоследствие ЕЦБ прие общи процедури за тестване на банкнотобработващи машини от НЦБ.
- (5) Измененията на Регламент (ЕО) № 1338/2001 ⁽³⁾ доведоха до разширяване на обхвата на неговите адресати и до настоящото им задължение да осигурят извършването на проверка на истинността на евробанкнотите, които получават и възнамеряват да върнат в обращение, и откриването на фалшиви банкноти. В тази връзка Регламент (ЕО) № 1338/2001 предвижда, че по отношение на евробанкнотите тази проверка се извършва в съответствие с определените от ЕЦБ процедури. Поради това е важно тези процедури да бъдат уредени в правен акт.

⁽²⁾ Обработка на банкноти за последваща употреба: Рамка за откриване на фалшификати и сортиране по годност на евробанкноти от кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа.

⁽³⁾ Съгласно Регламент (ЕО) № 44/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1338/2001 за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране (ОВ L 17, 22.1.2009 г., стр. 1).

⁽¹⁾ ОВ L 181, 4.7.2001 г., стр. 6.

- (6) Без да се засяга компетентността на държавите-членки да установяват санкции за институциите по член 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001, които не са изпълнили задълженията си по него, Евросистемата трябва да може да предприема подходящи административни мерки, за да осигури спазването на определените от ЕЦБ процедури и че установените съгласно настоящото решение правила и процедури не се заобикалят и следващият от това риск фалшиви и негодни банкноти да не бъдат открити или да бъдат пуснати обратно в обращение,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Обхват

Настоящото решение установява общи правила и процедури относно проверките за истинност и годност и връщането в обращение на евробанкноти съгласно член 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001.

Член 2

Определения

За целите на настоящото решение:

1. „НЦБ“ е националната централна банка на държава-членка, чиято валута е евро.
2. „Лица, работещи с пари в брой“ са институциите и стопанските субекти, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001.
3. „Връщане в обращение“ е действието по пряко или непряко връщане в обращение от лицата, работещи с пари в брой, на евробанкноти, които те са получили или от обществеността под формата на плащане или внасяне по банкова сметка, или от друго лице, работещо с пари в брой.
4. „Банкнотопроцесуваща машина“ е машина за самообслужване или управлявана от служители машина съгласно определението в приложение I.
5. „Тип банкнотопроцесуваща машина“ е банкнотопроцесуваща машина, която може да бъде отграничена от други банкнотопроцесуващи машини, съгласно приложение I.
6. „Общи процедури за тестване“ са определени от ЕЦБ процедури за тестване, които се прилагат от НЦБ за тестване на типове банкнотопроцесуващи машини.
7. „Обучени служители“ са служители на лица, работещи с пари в брой, които имат: а) познания за различните публични защитни елементи на евробанкнотите, описани и публикувани от Евросистемата, и умения да ги проверяват; б) познания за изброените в приложение IIIб критерии за сортиране и умения да извършват в съответствие с тях проверка на евробанкноти.
8. „Фалшиви евробанкноти“ са фалшиви банкноти съгласно определението в член 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 1338/2001.

9. „Автоматична касова машина“ е машина за самообслужване, която чрез използване на банкова карта или други средства разпространява сред обществеността евробанкноти в брой, като задължава съответната банкова сметка, например терминално устройство АТМ за разпространение на пари в брой. Терминалите за касово самообслужване (Self-checkout terminals (SCoTs) с функция за теглене на пари в брой, чрез които обществеността може да заплаща стоки или услуги чрез банкова карта, пари в брой или други платежни инструменти, също се считат за автоматични касови машини.

10. „Компетентни национални органи“ са органите съгласно определението в член 2, буква б) от Регламент (ЕО) № 1338/2001.

11. „Негодни евробанкноти“ са евробанкноти, които са преценени като неподходящи за връщане в обращение в резултат на проверка за годност по член 6.

12. „Кредитна институция“ е кредитна институция съгласно определението в член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции ⁽⁴⁾.

Член 3

Общи принципи

1. Задължението на лицата, работещи с пари в брой, да извършват проверки за истинност и годност на евробанкнотите се изпълнява в съответствие с установените в настоящото решение процедури.
2. Ако две или повече лица, работещи с пари в брой, участват във връщането в обращение на едни и същи евробанкноти, работещото с пари в брой лице, което отговаря за проверките за истинност и годност, се определя в съответствие с националните разпоредби или, ако няма такива, с договорни споразумения между съответните лица, работещи с пари в брой.
3. Проверките за истинност и годност се извършват или от успешно тестван от НЦБ тип банкнотопроцесуваща машина, или ръчно от обучен служител.
4. Евробанкнотите могат да бъдат връщани в обращение единствено чрез машини за самообслужване или автоматични касови машини, ако са проверени за истинност и годност от успешно тестван от НЦБ тип банкнотопроцесуваща машина и са класифицирани като истински и годни. Това изискване обаче не се прилага за евробанкноти, които са предоставени пряко на лица, работещи с пари в брой, от НЦБ или от друго лице, работещо с пари в брой, което вече е извършило проверка на евробанкнотите за истинност и годност по такъв начин.
5. Използваните от служители машини за целите на проверката за истинност и годност и машините за самообслужване могат да бъдат въвеждани в експлоатация само ако са успешно тествани от НЦБ и са включени в списък на уебсайта на ЕЦБ, както е посочено в член 9, параграф 2. Машините се използват с техните успешно тествани стандартни заводски настройки, включително модернизации, освен ако между НЦБ и лицето, работещо с пари в брой, не са договорени по-стриктни настройки.

⁽⁴⁾ ОВ L 177, 30.6.2006 г., стр. 1.

6. Евробанкнотите, които са проверени за истинност и годност и са класифицирани като истински и годни от обучени служители, а не от успешно тестван от НЦБ тип банкнотопроцесорна машина, могат да бъдат връщани в обращение само на гише.

7. Настоящото решение не се прилага за проверките за истинност и годност на евробанкноти, които се извършват от НЦБ.

Член 4

Класификация и третиране на евробанкнотите чрез банкнотопроцесорни машини

1. Евробанкнотите, които са проверени от машина за самообслужване, се класифицират и третират в съответствие с приложение IIa.

2. Евробанкнотите, които са проверени от управлявана от служители машина, се класифицират и третират в съответствие с приложение IIb.

Член 5

Откриване на фалшиви евробанкноти

Банкноти, които не са идентифицирани като истински евробанкноти в резултат на извършената класификация съгласно приложение IIa или IIb или вследствие на ръчната проверка за истинност от обучен служител, се предават веднага от лицата, работещи с пари в брой, но не по-късно от 20 работни дни, на компетентните национални органи в съответствие с националните разпоредби.

Член 6

Откриване на негодни евробанкноти

1. Проверката за годност се извършва в съответствие с установените в приложения IIIa и IIIb минимални стандарти.

2. НЦБ може, след като уведоми ЕЦБ, да установи по-високи стандарти за една или повече купюри на евробанкноти, ако това е оправдано например от влошаването на качеството на евробанкнотите в обращение в нейната държава-членка.

3. Негодните евробанкноти се предават на НЦБ при спазване на националните разпоредби.

Член 7

Изключения

1. НЦБ може да предостави на отдалечените клонове на кредитни институции с малък брой касови операции разрешение за извършване от обучени служители на ръчна проверка за годност на евробанкноти, които подлежат на връщане в обращение чрез машини за самообслужване или автоматични касови машини, при условие че проверката за истинност се извършва от успешно тестван от НЦБ тип банкнотопроцесорна машина. При подаване на искане за такова разрешение кредитните институции предоставят на НЦБ на тяхната държава-членка доказателства за отдалечеността на съответния клон и за малкия брой на неговите парични операции. Всяка НЦБ следва да се увери, че обемът на евробанкнотите, които се проверяват ръчно по този начин, не превишава 5 % от общия обем на евробанкнотите, които се разпределят годишно чрез машини за самообслужване или автоматични

касови машини. НЦБ вземат решение дали прагът от 5 % следва да се прилага за всяка отделна кредитна институция или на национално равнище за всички кредитни институции.

2. Когато настъпи извънредно събитие, вследствие на което е нарушено в значителна степен снабдяването с евробанкноти в някоя държава-членка, обучените служители на работещите с пари в брой лица могат временно и при условие че съответната НЦБ се е съгласила с извънредния характер на събитието, да извършват ръчни проверки за истинност и годност на евробанкноти за връщане в обращение чрез машини за самообслужване или автоматични касови машини.

Член 8

Задължения на Евросистемата

1. Определената от Евросистемата информация относно евробанкнотите и техните машинночети защитни елементи се предоставя от Евросистемата на производителите преди и след емисията на нови серии банкноти, за да им се даде възможност да произвеждат банкнотопроцесорни машини, които са в състояние да преминат общите процедури за тестване и да се адаптират към нови изисквания.

2. Информацията, която Евросистемата определя относно евробанкнотите и техните публични защитни елементи, се предоставя от Евросистемата на лицата, работещи с пари в брой, преди емисията на нови серии евробанкноти, за да се даде възможност на техните служители да получат необходимото обучение.

3. Евросистемата подкрепя обучението от лица, работещи с пари в брой, на техните служители за осигуряване на компетентността на обучените служители да извършват проверки на евробанкнотите за истинност и годност.

4. Ако е уместно, Евросистемата уведомява лицата, работещи с пари в брой, за опасности, свързани с фалшиви банкноти, и може да ги задължи да предприемат действия, включително временна забрана за връщането в обращение на съответната(ите) купюра(и) на банкноти.

5. Когато е уместно, Евросистемата уведомява производителите на банкнотопроцесорни машини за опасности, свързани с фалшиви банкноти.

Член 9

Общи процедури на Евросистемата за тестване на банкнотопроцесорни машини

1. Типовете банкнотопроцесорни машини се тестват от НЦБ съгласно общите процедури за тестване.

2. Всички успешно тествани типове банкнотопроцесорни машини се включват в списък на уебсайта на ЕЦБ през времето на сроковете на валидност на резултатите от тестовете, както е посочено в параграф 3. Типът банкнотопроцесорна машина, който през времето на този срок стане неспособен да открива всички известни на Евросистемата фалшиви евробанкноти, се изважда от списъка съгласно определена от ЕЦБ процедура.

3. Когато даден тип банкнотопроцесорна машина е успешно тестван, резултатите от теста са валидни в цялата еврозона за срок от една година, считано от края на месеца на публикуването им на уебсайта на ЕЦБ, при условие че типът машина запази способността си да открива всички известни на Евросистемата фалшиви евробанкноти през времето на този срок.

4. Евросистемата не носи отговорност, ако успешно тестван тип банкнотопроцесорна машина не може да класифицира и третира евробанкнотите в съответствие с приложение IIa или IIb.

Член 10

Дейности по наблюдение и коригиращи мерки на Евросистемата

1. При условията на изискванията на националното право НЦБ имат правомощия: i) да извършват проверки на място, включително такива без предварително уведомяване, в помещенията на лицата, работещи с пари в брой, за наблюдение на техните банкнотопроцесорни машини, в частност на способността на машините да извършват проверки за истинност и годност и да проследяват обратно до сметката на титуляря евробанкноти, които пораждат съмнение, че са фалшиви, и евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински; и ii) да проверяват процедурите, уреждащи дейността/операциите и контрола на банкнотопроцесорните машини, третирането на проверените евробанкноти и ръчните проверки за истинност и годност.

2. При условията на националното право НЦБ са оправомощени да вземат представителни извадки на обработени евробанкноти за проверка в собствените им помещения.

3. Когато при проверката на място НЦБ открие нарушение на разпоредбите на настоящото решение, тя задължава лицето, работещо с пари в брой, да приеме коригиращи мерки в рамките на определен срок. До отстраняване на нарушението наложилата мерките НЦБ може, от името на ЕЦБ, да забрани на лицето, работещо с пари в брой, да връща в обращение съответната(ите) купюра(и) на банкноти. Ако нарушението се дължи на неизправност на типа банкнотопроцесорна машина, това би могло да доведе до нейното премахване от посочения в член 9, параграф 2 списък.

4. Липсата на съдействие от страна на лице, работещо с пари в брой, във връзка с проверка на НЦБ се счита за нарушение.

Член 11

Задължения за отчитане

За да могат ЕЦБ и НЦБ да наблюдават изпълнението на настоящото решение от лицата, работещи с пари в брой, и да извършват надзор върху измененията на наличнопаричното обращение, НЦБ: i) се уведомяват писмено, включително по електронен път, от работещите с пари в брой лица преди тип банкнотопроцесорна машина да бъде въведена в експлоатация; и ii) получават от лицата, работещи с пари в брой, информацията, посочена в приложение IV.

Член 12

Разходи

1. Евросистемата не възстановява разходите, които лицата, работещи с пари в брой, са направили при изпълнението на настоящото решение.

2. Евросистемата не обезщетява лицата, работещи с пари в брой, за допълнителни разходи в резултат на емисия евробанкноти с променени или нови защитни елементи.

Член 13

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото решение влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*. То се прилага от 1 януари 2011 г. Всяка НЦБ може да реши да предостави на работещите с пари в брой лица в техните държави-членки преходен период за отчитането на статистически данни съгласно приложение IV. Приложение IV се прилага най-късно от 1 януари 2012 г.

2. Работещите с пари в брой лица от държавите-членки, които приемат еврото на 1 януари 2011 г. или след тази дата, разполагат с едногодишен преходен период за прилагане на настоящото решение, считано от датата на приемане на еврото.

Съставено във Франкфурт на Майн на 16 септември 2010 година.

Председател на ЕЦБ
Jean-Claude TRICHET

ПРИЛОЖЕНИЕ I

БАНКНОТООБРАБОТВАЩИ МАШИНИ

1. Общи технически изисквания

- 1.1. За да се квалифицира като банкнотопроцесуваща машина, дадена машина трябва да може да обработва партии евробанкноти, да класифицира отделните евробанкноти и физически да ги отделя съгласно класификацията им без намесата на машинен оператор, при условията на приложения Па и Пб. Необходимо е банкнотопроцесуващите машини да имат необходимия брой изходни джобове за тази цел и/или други модули за осигуряване на надеждно отделяне на обработените банкноти.
- 1.2. Банкнотопроцесуващите машини трябва да подлежат на приспособяване, за да се осигури способността им да откриват надеждно нови фалшиви банкноти. Освен това те трябва да могат да се приспособяват с цел задаването на по-стриктни или по-свободни стандарти за сортиране по годност, ако е приложимо.

2. Категории банкнотопроцесуващи машини

Банкнотопроцесуващите машини са или машини за самообслужване, или машини, управлявани от служители:

Таблица 1

Машини за самообслужване

А. Машини за самообслужване за внасяне на пари и проследяване на клиента

1.	Машини за внасяне на пари в брой („cash-in machines, CIMs“)	Машините за внасяне на пари в брой позволяват на клиентите, чрез използване на банкова карта или други средства, да внасят евробанкноти по техните банкови сметки, но нямат функция за разпространение на пари в брой. Машините за внасяне на пари в брой проверяват евробанкнотите за истинност и дават възможност за обратно проследяване на титуляря на сметката; като опция тези машини е възможно да имат функция за извършване на проверки за годност
2.	Машини за обработка на банкноти за последваща употреба („cash-recycling machines, CRMs“)	Машините за обработка на банкноти за последваща употреба позволяват на клиентите, чрез използване на банкова карта или други средства, да внасят и теглят евробанкноти от банковите си сметки. Машините за обработка на банкноти за последваща употреба проверяват евробанкнотите за истинност и годност и дават възможност за обратно проследяване на титуляря на сметката. При теглене на пари в брой машините за обработка на банкноти за последваща употреба могат да използват истински и годни евробанкноти, които са внесени от други потребители по предходни транзакции
3.	Комбинираните машини за внасяне на пари в брой („combined cash-in machines, CCMs“)	Комбинираните машини за внасяне на пари в брой позволяват на клиентите, чрез използване на банкова карта или други средства, да внасят и теглят евробанкноти от банковите си сметки. Комбинираните машини за внасяне на пари в брой проверяват евробанкнотите за истинност и дават възможност за обратно проследяване на титуляря на сметката; тези машини е възможно да имат функция за извършване на проверки за годност. При теглене на пари в брой комбинираните машини за внасяне на пари в брой не използват евробанкноти, които са внесени от други клиенти по предходни транзакции, а само евробанкноти, отделно заредени в тях

Б. Други машини за самообслужване

4.	Машини за изплащане на пари в брой („cash-out machines, COM“)	Машините за изплащане на пари в брой са автоматични касови машини, които проверяват евробанкнотите за истинност и годност преди разпространяването им сред клиенти. Машините за изплащане на пари в брой използват евробанкноти, с които са заредени от работещите с пари в брой лица или други автоматизирани системи (например автомати за продажба на стоки)
----	---	---

Таблица 2

Машини, управлявани от служители

1.	Банкнотосортиращи машини („banknote processing machines, BPMs“)	Банкнотосортиращите машини проверяват истинността и годността на евробанкнотите
2.	Машини за проверка за истинност („banknote authentication machines, BAMs“)	Машините за проверка за истинност проверяват само истинността на евробанкнотите
3.	Автоматизирана касиерска система („teller assistant recycling machines, TARMS“)	Автоматизираните касиерски системи са машини за обработка на пари в брой за последваща употреба, експлоатирани от работещите с пари в брой лица, и които извършват проверка на евробанкнотите за истинност и годност. При теглене на пари в брой автоматизираните касиерски системи могат да използват истински и годни евробанкноти, които са внесени от други клиенти по предходни транзакции. Освен това те съхраняват евробанкнотите и дават възможност на лицата, работещи с пари в брой, да кредитират или дебитират клиентските банкови сметки
4.	Машини за улеснение на касиера („teller assistant machines, TAMs“)	Машините за улеснение на касиера са машини, използвани от работещите с пари в брой лица и извършващи проверка на евробанкнотите за истинност. Освен това те съхраняват евробанкнотите и дават възможност на лицата, работещи с пари в брой, да кредитират или дебитират клиентските банкови сметки

Когато клиентите внасят евробанкноти с цел депозит в автоматизираните касиерски системи и в машините за улеснение на касиера или приемат разпространяваните от тези машини евробанкноти, последните се считат за машини за самообслужване и трябва да класифицират и третираат евробанкнотите съгласно приложение IIa.

3. Типове банкнотообработващи машини

Евросистемата тества типовете банкнотообработващи машини. Типовете банкнотообработващи машини се различават помежду си по техните специфични системи за проверка, софтуер и други компоненти за изпълнението на техните основни функции. Тези функции са: а) извършване на проверки за истинност на евробанкноти; б) откриване и отделяне на евробанкноти, които пораждат съмнение, че са фалшиви; в) откриване и отделяне на негодни от годни евробанкноти, ако е приложимо; и г) обратно проследяване на обекти, които са идентифицирани като съмнителни фалшиви евробанкноти, и на евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински, ако е приложимо.

ПРИЛОЖЕНИЕ IIa

КЛАСИФИКАЦИЯ И ТРЕТИРАНЕ НА ЕВРОБАНКНОТИТЕ ОТ МАШИНИ ЗА САМООБСЛУЖВАНЕ

Евробанкнотите се класифицират в една от следните категории и се отделят физически по категории. Машините, които не проверяват евробанкнотите за годност, не извършват разделяне по категории 4a и 4b.

Таблица 1

Класификация и третиране на евробанкнотите от машини за самообслужване, в които се внасят пари в брой, с възможност за обратно проследяване на клиента

Категория	Характеристики	Третиране
1 Обекти, които не са разпознати като евробанкноти	Не са разпознати като евробанкноти поради една от следните причини: — не са евробанкноти — представляват обекти, приличащи на евробанкноти — погрешно изображение или размер — големи прегъвания на ръб(ове) или липсващи части — грешка на машината при подаване или преминаване на евробанкноти.	Връщат се на клиента от машината.
2 Евробанкноти, които пораждат съмнения, че са фалшиви	Изображението и размерът са разпознати, но един или повече елементи за истинност, които машините проверяват, не са открити или са несъмнено извън допустимите стандарти.	Изтеглят се от обращение. Предават се веднага, но не по-късно от 20 работни дни след поставянето им в машината, на компетентните национални органи за проверка за истинност заедно с информация за титуляря на сметката. Не се заверява сметката на титуляря.
3 Евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински	Изображението и размерът са разпознати, но не всички елементи за истинност, които машините проверяват, са разпознати поради отклонение от качеството и/или допустимите стандарти. В повечето случаи това са негодни евробанкноти.	Изтеглят се от обращение. Евробанкнотите се обработват отделно и се предават веднага, но не по-късно от 20 работни дни след поставянето им в машината, на компетентните национални органи за проверка за истинност. Информацията за титуляря на сметката се съхранява осем седмици след откриването на евробанкнотите от машината. Тази информация се предоставя на компетентните национални органи при поискване. Друга възможност е, по споразумение с компетентните национални органи, информацията, позволяваща обратно проследяване на титуляря на сметката, да бъде предавана на тези органи заедно с евробанкнотите. Може да се завери сметката на титуляря.
4a Евробанкноти, които са идентифицирани като истински и годни	Всички проверки за истинност и годност, извършвани от машината, са с положителен резултат.	Могат да бъдат върнати в обращение. Заверява се сметката на титуляря.
4b Евробанкноти, които са идентифицирани като истински, но негодни	Всички проверки за истинност, извършвани от машината, са с положителен резултат. Минимум един критерий за годност е с отрицателен резултат.	Не могат да бъдат върнати в обращение и се предават на НЦБ. Заверява се сметката на титуляря.

Евробанкнотите от категории 2 и 3 не се връщат на клиента от машини, ако те позволяват депозитната транзакция да бъде анулирана. Задържането на тези евробанкноти при отмяна на транзакция може да бъде извършено чрез сортирането им във временни складови отделения в машината.

НЦБ може да се договори с работещите с пари в брой лица, че евробанкнотите от категория 3 не могат да бъдат физически разделяни от евробанкнотите от категории 4а и 4б, и че в този случай и трите категории следва да се третира като евробанкноти от категория 3.

Таблица 2

Класификация и третиране на евробанкнотите от други машини за самообслужване

Категория	Характеристики	Третиране
A i) Обекти, които не са разпознати като евробанкноти; или ii) Евробанкноти, които пораждат съмнения, че са фалшиви; или iii) Евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински	i) Не са разпознати като евробанкноти поради една от следните причини: — не са евробанкноти — представляват обекти, приличащи на евробанкноти — погрешно изображение или размер — големи прегъвания на ръб(ове) или липсващи части — грешка на машината при подаване или преминаване на евробанкноти. ii) Идентифицирани са като евробанкноти, пораждащи съмнение, че са фалшиви, тъй като изображението и размерът са разпознати, но един или повече елементи за истинност, които машините проверяват, не са открити или са несъмнено извън допустимите стандарти. iii) Евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински, тъй като изображението и размерът са разпознати, но не всички елементи за истинност, които машините проверяват, са разпознати поради отклонение от качеството и/или допустимите стандарти. В повечето случаи това са негодни евробанкноти.	Изтеглят се от обращение. Предават се веднага, но не по-късно от 20 работни дни след откриването от машината, на компетентните национални органи за проверка.
B1 Евробанкноти, които са идентифицирани като истински и годни.	Всички проверки за истинност и годност, извършвани от машината, са дали положителен резултат.	Могат да се разпространяват за клиенти.
B2 Евробанкноти, които са идентифицирани като истински, но негодни.	Всички проверки за истинност, извършвани от машината, са с положителен резултат. Минимум един критерий за годност е с отрицателен резултат.	Не могат да бъдат разпространени за клиентите и се връщат на НЦБ.

ПРИЛОЖЕНИЕ Пб

КЛАСИФИКАЦИЯ И ТРЕТИРАНЕ НА ЕВРОБАНКНОТИТЕ ОТ МАШИНИ, УПРАВЛЯВАНИ ОТ СЛУЖИТЕЛИ

Евробанкнотите се класифицират в една от следните категории и се отделят физически по категории. Машините, които не проверяват евробанкнотите за годност, не извършват разделяне по категории Б1 и Б2.

Класификация и третиране на евробанкнотите чрез машини, управлявани от служители

Категория	Характеристики	Третиране
А i) Обекти, които не са разпознати като евробанкноти; ii) Евробанкноти, които пораждат съмнения, че са фалшиви; или iii) Евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински.	i) Не са разпознати като евробанкноти поради една от следните причини: — не са евробанкноти — представляват обекти, приличащи на евробанкноти — погрешно изображение или размер — големи прегъвания на ръб(ове) или липсващи части — грешка на машината при подаване или преминаване на евробанкноти. ii) Идентифицирани са като евробанкноти, пораждащи съмнение, че са фалшиви, тъй като изображението и размерът са разпознати, но един или повече елементи за истинност, които машините проверяват, не са открити или са несъмнено извън допустимите стандарти. iii) Евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински, тъй като изображението и размерът са разпознати, но не всички елементи за истинност, които машините проверяват, са разпознати поради отклонение от качеството и/или допустимите стандарти. В повечето случаи това са негодни евробанкноти.	Връщат се от машината на оператора за допълнителен оглед и третиране: i) обекти, които не са разпознати като евробанкноти: след визуален оглед от служител тези обекти се отделят от евробанкнотите, пораждащи съмнение, че са фалшиви, и от евробанкнотите, които не са несъмнено идентифицирани като истински; ii) евробанкноти, пораждащи съмнение, че са фалшиви; и iii) евробанкноти, които не са несъмнено установени, като истински: обработват се отделно и се предават веднага, но не по-късно от 20 работни дни след внасянето в машината, на компетентните национални органи за окончателна проверка за истинност.
Б1	Евробанкноти, които са идентифицирани като истински и годни.	Могат да бъдат върнати в обращение. Заверява се сметката на титуляря.
Б2	Евробанкноти, които са идентифицирани като истински, но негодни.	Не могат да бъдат върнати в обращение и се предават на НЦБ. Заверява се сметката на титуляря.

Особени правила за класификация и сортиране за някои машини, управлявани от служители

- Банкнотосортиращите машини класифицират и сортират физически евробанкнотите в категории А, Б1 и Б2, както е посочено в приложение Пб, за което са необходими поне три изходни джоба, за да се избягва намесата на машинен оператор.

2. Банкнотосортиращите машини, които имат само два изходни джоба за тази цел, обаче могат да класифицират и сортират евробанкноти, ако са изпълнени следните изисквания:
 - а) Проверките за истинност и годност се извършват в рамките на едно преминаване. В хода на преминаването банкнотите от категория Б1 се сортират в един фиксиран изходен джоб, докато евробанкнотите от двете категории А и Б2 се сортират в отделен фиксиран изходен джоб, който няма физически контакт с евробанкнотите от категория Б1.
 - б) Ако се установи, че евробанкнота от категория А се намира във втория изходен джоб, операторът пуска евробанкнотите от втория изходен джоб да преминат отново през машината. При второто преминаване евробанкнотите, които пораждаат съмнения, че са фалшиви, се отделят от евробанкнотите от категория Б2 чрез сортирането им в изходен джоб за съмнителни евробанкноти.
 3. Машините за проверка за истинност класифицират и сортират физически евробанкнотите в категории А и Б, за което са необходими поне два изходни джоба, за да се избегне намесата на машинен оператор.
 4. Машините за проверка за истинност, които имат само един изходен джоб, обаче могат да класифицират и сортират евробанкноти, ако са изпълнени следните изисквания:
 - а) Всеки път, когато се обработва евробанкнота от категория А, машината спира веднага обработката и задържа евробанкнотата от категория А в положение, което не позволява физически контакт с евробанкнотите, идентифицирани като истински.
 - б) Резултатът от проверката за истинност се посочва на екран за всяка отделна евробанкнота от категория А.
 - в) Когато спре обработката, машината извършва проверка за наличие на евробанкноти от категория А, и обработката може да бъде възобновена само след физическото отстраняване на евробанкнотата от категория А от оператор.
 - г) При всяко спиране на режима на обработка операторът има достъп само до една евробанкнота от категория А.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ IIIa

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ЗА АВТОМАТИЗИРАНИ ПРОВЕРКИ ЗА ГОДНОСТ НА ЕВРОБАНКНОТИ

Настоящото приложение установява минималните стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкноти от банкнотопроцесуващите машини.

В хода на проверките за годност евробанкнотите с дефект, по отношение на който са установени посочените по-долу задължителни изисквания, се считат за негодни.

Допустимият праг за проверките за годност чрез банкнотопроцесуващи машини е 5 %. Това означава, че най-много 5 % от евробанкнотите, които не отговарят на критериите за годност, могат да бъдат погрешно класифицирани от машините и сортирани като годни.

Таблица 1

Списък на критериите за сортиране при автоматизираното сортиране по годност

Дефект		Определение
1.	Замърсена банкнота	Общо замърсяване на цялата евробанкнота
2.	Банкнота с петно	Концентрирано замърсяване на дадено място
3.	Надраскана банкнота	Евробанкнота, върху която е нанесено или белязано, по какъвто и да е начин, изображение или надпис
4.	Избелена банкнота	Липсващо мастило върху част или върху цялата евробанкнота, например при изпиране на евробанкнота
5.	Банкнота със скъсвания	Самоподразбиращо се
6.	Банкнота с дупка	Самоподразбиращо се
7.	Повредена банкнота	Евробанкноти с липсващи части по продължението на поне един край (за разлика от дупките)
8.	Поправена банкнота	Части от една или повече евробанкноти са съединени с тиксо, лепило или по друг начин
9.	Намачкана банкнота	Множество случайни гънки
10.	Мека банкнота	Влошаване на структурата под формата на осезаема липса на твърдост
11.	Нагъната банкнота	Самоподразбиращо се
12.	Прегънат ъгъл	Самоподразбиращо се

Допълнителна информация относно критериите за сортиране

1. Замърсена банкнота

Замърсяванията увеличават оптичката плътност на евробанкнотите. Следващата таблица определя максималното увеличение на оптичката плътност на приемливите представителни извадки, сравнени с нови евробанкноти, което евробанкнотите могат да имат, за да се класифицират като годни:

Таблица 2

Равнища на оптичката плътност

Купюри	Максимално увеличение на оптичката плътност на приемливи представителни извадки, сравнени с нови евробанкноти	Филтър
5 евро	0,06	Magenta
10 евро	0,06	Magenta
20 евро	0,08	Magenta
50 евро	0,07	Magenta
100 евро	0,07	Magenta
200 евро	0,04	Magenta
500 евро	0,04	Magenta

Евробанкнотите, които не отговарят на тези критерии, са негодни. НЦБ запазват референтни евробанкноти, които показват степента на замърсяване въз основа на тези критерии. Денситометричните измервателни стойности на референтните евробанкноти се основават на следните критерии:

- Стандарт за измерване на плътността: ISO 5 части 3 и 4
- Стандарт за филтрите: DIN 16536
- Абсолютни измервателни стойности: стандартно калибриране (бели плочки)
- Поляризационен филтър: включен
- Апертура: 3 mm
- Осветление: D65/2
- Фон: стандартно калибриране — бели плочки

Увеличението на плътността на референтна банкнота представлява най-високата стойност между средните стойности на поне четири мерни точки, които се намират на лицевата и на обратната страна на банкнотата в част без печат или воден знак.

2. Банкнота с петно

Евробанкноти с концентрирано замърсяване на дадено място, което покрива повърхност от минимум 9 mm × 9 mm в част без печат или 15 mm × 15 mm в част с печат, са негодни.

3. Надраскана банкнота

Понастоящем не съществува задължително изискване за откриване на надраскани банкноти.

4. Избелена банкнота

Избелване на евробанкноти може да настъпи например, ако те бъдат изпрани или подложени на силни реактиви. Този вид негодни евробанкноти могат да бъдат разпознати чрез устройства за проверка на изображения или ултравиолетови устройства.

5. Банкнота със скъсвания

Евробанкноти с открити скъсвания, които не са покрити изцяло или отчасти от транспортните ремъци на машината, са негодни, ако размерът на скъсванията е по-голям от посочените по-долу:

Таблица 3

Скъсвания

Посока	Ширина	Дължина
Вертикално	4 mm	8 mm
Хоризонтално	4 mm	15 mm
Диагонално	4 mm	18 mm (*)

(*) Измерва се, като се начертае права линия от върха на скъсването до ръба на банкнотата, където започва скъсването (правоъгълна проекция), а не като се измерва дължината на самото скъсване.

6. Банкнота с дупка

Евробанкноти с дупки, които не са покрити от транспортните ремъци на машината, са негодни, ако площта на дупката е по-голяма от 10 mm².

7. Повредена банкнота

Евробанкнотите с намалена дължина от 6 mm или повече или с намалена ширина от 5 mm или повече са негодни. Всички измервателни стойности се отнасят до отклонения от стандартната дължина и ширина на евробанкнотите.

8. Поправена банкнота

Поправена евробанкнота се създава, като се съединят части на евробанкнота(и), например с тиксо или лепило. Евробанкнота с тиксо, покриващо площ, по-голяма от 10 mm × 40 mm, и която е по-дебела от 50 µm, е негодна.

9. Намачкана банкнота

Намачканите евробанкноти се разпознават обикновено по тяхната намалена степен на отражение и твърдост. Не съществува задължително изискване.

10. Мека банкнота

Доколкото е възможно, евробанкнотите с много малка твърдост се сортират като негодни. Тъй като мекостта обикновено е свързана със замърсяване, меките евробанкноти се откриват обикновено от сензорите за проверка на замърсяване. Не съществува задължително изискване.

11. Нагънатата банкнота

Поради намалената им дължина или ширина, нагънатите евробанкноти могат да бъдат открити от сензорите, които проверяват размера на евробанкнотите. Освен това те могат да бъдат открити от сензорите за проверка на дебелината. Поради технически ограничения обаче само прегъванията, отговарящи на критериите за повредени банкноти, т.е. прегъвания, които водят до намаляване на дължината с повече от 6 mm или на ширината с повече от 5 mm, могат да бъдат идентифицирани като негодни.

12. Прегънат ъгъл

Евробанкнота с прегънат ъгъл с площ по-голяма от 130 mm² и с минимална дължина на по-малкия край повече от 10 mm е негодна.

ПРИЛОЖЕНИЕ IIIб

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ПРИ РЪЧНИ ПРОВЕРКИ ЗА ГОДНОСТ НА ЕВРОБАНКНОТИ

Настоящото приложение установява минималните стандарти за ръчна проверка за годност на евробанкноти от обучени служители.

В рамките на проверките за годност евробанкнотите, които имат някой от посочените в таблицата по-долу дефекти или имат ясно забележим дефект на някой от видимите защитни елементи, са негодни. Доколкото е възможно обаче, нагънатите евробанкноти и евробанкнотите с прегънати ръбове могат да бъдат оправени чрез ръчно изправяне. Проверките за годност се извършват чрез визуален оглед на отделните евробанкноти и не изискват използването на инструменти.

Списък на критериите за сортиране при ръчна проверка за годност

Качество на банкнота		Описание
1.	Замърсена банкнота	Визуално забележимо замърсяване на цялата евробанкнота
2.	Банкнота с петно	Визуално забележимо замърсяване, концентрирано на дадено място
3.	Надраскана банкнота	Визуално забележимо изображение или надпис, нанесени или белязани по какъвто и да е начин върху евробанкнота
4.	Избелена банкнота	Визуално забележима липса на мастило върху част или върху цялата евробанкнота, например при изпиране на евробанкнота
5.	Банкнота със скъсвания	Евробанкнота с поне едно скъсване по края
6.	Банкнота с дупка	Евробанкнота с поне една визуално забележима дупка
7.	Повредена банкнота	Евробанкноти с липсваща(и) част(и) по дължината на поне един край (за разлика от дупки), например липсващ ръб
8.	Поправена банкнота	Части на една или повече евробанкноти, които са съединени чрез тиксо, лепило или по друг начин
9.	Намачкана банкнота	Евробанкнота с множество случайни гънки по нея, които засягат силно нейния визуален вид
10.	Мека банкнота	Евробанкнота с влошена структура под формата на осезаема липса на твърдост
11.	Нагъната евробанкнота	Нагъната евробанкнота, включително евробанкнота, която не може да бъде изправена
12.	Прегънат ъгъл	Евробанкнота с поне един ясно забележим прегънат ъгъл

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СЪБИРАНЕ НА ДАННИ ОТ РАБОТЕЩИТЕ С ПАРИ В БРОЙ ЛИЦА

1. Цели

Събирането на данни има за цел да позволи на НЦБ и на ЕЦБ да наблюдават съответните дейности на работещите с пари в брой лица и да извършват надзор върху измененията на наличнопаричното обращение.

2. Общи принципи

2.1. Данни за банкнотопроцесуващи машини се отчитат само когато машините се използват за връщане в обращение на евробанкноти.

2.2. Лицата, работещи с пари в брой, предоставят редовно на НЦБ на техните държави-членки информация за:

- подразделенията, които обработват пари в брой, като офиси на клонове, и
- банкнотопроцесуващите машини и автоматичните касови машини.

2.3. Освен това лицата работещи с пари в брой, които връщат в обращение евробанкноти посредством банкнотопроцесуващи машини и автоматични касови машини, предоставят редовно на НЦБ на техните държави-членки информация за:

- обема на касовите операции (брой обработени евробанкноти), извършени посредством банкнотопроцесуващи машини и автоматични касови машини,
- отдалечените клонове на кредитни институции с малък брой касови операции, където проверките за годност се извършват ръчно.

3. Видове данни и изисквания за отчетност

3.1. В зависимост от тяхното естество, събраните данни се разделят на основни данни и оперативни данни.

Основни данни

3.2. Основните данни обхващат информация за: а) отделните лица, работещи с пари в брой, и техните банкнотопроцесуващи машини и автоматични касови машини в действие; и б) отдалечените клонове на кредитни институции.

3.3. Основните данни се предоставят на НЦБ на датата за прилагане на настоящото решение и на всеки шест месеца след това. Данните, определени в образеца, посочен в допълнение 1, подлежат на предоставяне, но НЦБ може да изисква те да бъдат предоставени в различен формат. НЦБ могат да изискват за преходен период ежесечно отчитане, ако това е била тяхната практика преди влизането в сила на настоящото решение, или отчитане на тримесечие.

3.4. За целите на наблюдението НЦБ може да реши да събира данни на местно равнище, като например от офиси на клонове.

3.5. НЦБ може да реши да изключи от обхвата на изискванията за отчетност машините за обработка на евробанкноти, които се използват само за да обработват евробанкноти, разпространявани на гише.

3.6. Данните относно отдалечените клонове, определени в образеца, посочен в допълнение 3, подлежат на предоставяне, но НЦБ може да изиска те да бъдат предоставени в различен формат.

Оперативни данни

3.7. Данните, свързани с обработката и връщането в обращение на евробанкноти от страна на работещите с пари в брой лица, се класифицират като оперативни данни.

3.8. НЦБ може да реши да освободи други стопански субекти, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001, от задължението да отчитат оперативни данни, ако броят на евробанкнотите, които те връщат в обращение чрез автоматични касови машини, е под определен от НЦБ праг.

- 3.9. Данните се предоставят на шестмесечие. Данните се отчитат пред НЦБ най-късно два месеца след съответния отчетен период, т.е. в края на февруари и в края на август. Данните могат да бъдат предоставени, като се използва образецът в допълнение 2. НЦБ могат да изискват за преходен период ежемесечно отчитане, ако това е била тяхната практика преди влизането в сила на настоящото решение, или отчитане на тримесечие.
- 3.10. Данните се предоставят от работещите с пари в брой лица, които физически обработват евробанкноти. Ако лице, което работи с пари в брой, е оторизирало друго работещо с пари в брой лице да извършва проверки за истинност и годност, данните се предоставят от лицето, определено съгласно член 3, параграф 2.
- 3.11. Работещите с пари в брой лица отчитат данните като брой (обем), обобщени на национално равнище и представени по купюра на евробанкнотите. За отдалечените клонове на кредитни институции оперативните данни се отчитат отделно.
- 3.12. За целите на наблюдението НЦБ може да реши да събира данни на местно равнище, като например от офиси на клонове.
- 3.13. НЦБ може да реши да изключи от обхвата на изискванията за отчетност евробанкнотите, които се обработват с машини за обработка на евробанкноти и се разпространяват на гише.
- 3.14. Може да се поиска от работещите с пари в брой лица, които са оторизирали други работещи с пари в брой лица да извършват проверки за истинност и годност, да предоставят на НЦБ подробна информация за оторизираните лица.
- 3.15. Данните относно отдалечените клонове, определени в образца, посочен в допълнение 3, подлежат на предоставяне, но НЦБ могат да изискват те да бъдат предоставени в различен формат и могат да се договорят с лицата, работещи с пари в брой, да събират по-подробни данни.
- 4. Поверителност и публикуване на данни**
- 4.1. Основните и оперативните данни се третираят като поверителни.
- 4.2. НЦБ и ЕЦБ могат да решат да публикуват доклади или статистически данни, като използват данните, получени съгласно настоящото приложение. Публикациите съдържат обобщени данни по начин, който не позволява данните да се отнасят до отделни отчетни единици.
-

ДОПЪЛНЕНИЕ 1

ОБРАЗЕЦ ЗА ОТЧИТАНЕ

Основни данни

Настоящата информация се предоставя на:

[Наименование на НЦБ; данни за връзка при въпроси; адрес]

1. Информация за лице, работещо с пари в брой

Наименование на лицето, работещо с пари в брой:

Адрес по седалището:

Пощенски код:

Град:

Улица:

Вид на дружеството:

- Кредитна институция
- Обменно бюро
- Дружество за транспортиране на пари и ценности, което не е платежна институция
- Търговец (на дребно)
- Казино
- Други, включително платежни институции, когато не попадат в някоя от предходните категории (посочете точно)

Лица за контакт:

Имена:

Телефон:

Телефакс:

E-mail:

Оторизирано лице (ако е приложимо)

Наименование:

Адрес:

Пощенски код:

Град:

2. Машины за самообслужване

Тип	Производител (*)	Наименование на машината (*)	Идентификация (*) (система за проверка/ софтуерни версии)	Общ брой машини в действие
Машины за внасяне на пари в брой (CIMs)				
Машины за обработка на банкноти за последваща употреба (CRMs)				
Комбиниранни машини за внасяне на пари в брой (CCMs)				
Машины за изплащане на пари в брой (COMs)				
Автоматизирана касиерска система (TARMs) (**)				
Машины за улеснение на касиера (TAMs) (**)				

(*) Тези данни се попълват съгласно съответно попълнените данни на уебсайта на ЕЦБ, освен ако ЕЦБ не е предоставила уникален идентификационен номер.

(**) Използвани като машини за самообслужване.

3. **Машини, управлявани от служители**

Тип	Производител (*)	Наименование на машината (*)	Идентификация (*) (система за проверка/ софтуерни версии)	Общ брой машини в действие
Банкнотосортиращи машини (BPMs)				
Машини за проверка за истинност (BAMs)				
Автоматизирана касиерска система (TARMs) (**)				
Машини за улеснение на касиера (TAMs) (**)				

(*) Тези данни се попълват съгласно съответно попълнените данни на уебсайта на ЕЦБ, освен ако ЕЦБ не е предоставила уникален идентификационен номер.

(**) Служещи само като машини, управлявани от служители.

4. **Автоматични касови машини**

Тип	Общ брой машини в действие
Терминално устройство ATM (ATMs)	
Терминали за касово самообслужване (SCoTs)	
Други	

ДОПЪЛНЕНИЕ 2

ОБРАЗЕЦ ЗА ОТЧИТАНЕ

Оперативни данни

1. Информация за лице, работещо с пари в брой

Наименование на лицето, работещо с пари в брой	
Отчетен период	

2. Данни

Моля, представете обобщени данни на национално или регионално равнище съгласно решение на НЦБ, като се изключват отдалечените клонове.

	Общ брой обработени евробанкноти ⁽¹⁾	В т.ч. сортирани като негодни ⁽¹⁾	В т.ч. върнати в обращение ⁽²⁾
5 евро			
10 евро			
20 евро			
50 евро			
100 евро			
200 евро			
500 евро			

⁽¹⁾ Тази позиция обхваща както машини, управлявани от служители, така и машини за самообслужване.

⁽²⁾ Евробанкнотите, които се връщат на НЦБ, и евробанкнотите, които се връщат в обращение на гише, без да се обработват чрез машина, управлявана от служители, се изключват.

Брой евробанкноти, разпространени чрез машини за самообслужване и автоматични касови машини	
---	--

Тези данни са задължителни за кредитните институции.

ДОПЪЛНЕНИЕ 3

ОТДАЛЕЧЕНИ КЛОНОВЕ НА КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

Настоящата информация се предоставя само от кредитни институции, които имат отдалечени клонове съгласно член 7, параграф 1.

1. Информация за кредитна институция

Наименование на кредитната институция	
Отчетен период	

2. Данни

Име на отдалечения клон	Адрес	Брой евробанкноти, разпространени чрез машини за самообслужване и автоматични касови машини